

# BOUTERSEM



3370

## Gemeentebestuur Boutersem

adres: Neervelpsestraat 11, 3370 Boutersem  
telefoon: 016/72 10 60  
fax: 016/72 10 76  
e-mail: milieudienst@boutersem.vera.be  
url: www.boutersem.be



## Korte landschapsbeschrijving

Regio: Hageland  
Deelgemeenten: Boutersem, Kerkom, Neervelp, Roosbeek, Verrijck, Willebringen  
Oppervlakte: 30,75 km<sup>2</sup>  
Oppervlakteverdeling:  
– Landbouwgronden: 75,58%  
– Bossen: 7,41%  
– Bebouwde gronden: 15,70%  
– Andere: 1,31%

Geografisch situeert Boutersem zich op het overgangsgebied tussen het Zandlemig Hageland (noordelijke deel van Boutersem) en het Droog Haspengouw (zuidelijke deel).

Zandlemig Hageland vormt een heuvelland met een parallelle structuur van (beboste) ruggen en valleien met lintbebouwing op de overgang. Het heuvelland bestaat uit verschillende landbouwgebieden: het Smisveld, de omgeving van Kerkom en landbouwarealen die grenzen aan de bosstructuur van de Velpevallei en het Butselbos.

Droog Haspengouw is een breedgolvend leemplateau dat ondiep versneden is. Het heeft een kenmerkende structuur met akkerland op de plateaus, kleine hoopdorpen op de plateaurand of in de vallei en grasland en (populieren)bos in de vallei. Holle wegen vormen de typische landschapselementen. Bos is schaars. Het golvend leemplateau bestaat uit verscheidene uitgestrekte landbouwgebieden: grenzend aan de bosstructuur van de Velpevallei, de Grote Kouter ten oosten van Verrijck dat zich uitstrekt tot Tienen, en de Grote Dries ten zuiden van de E40.



Kortom, deze regio wordt gekenmerkt door een glooiend lemig plateau doorsneden door holle wegen en een meer open plateau met grootschalige akkervelden en vierkantshoeven. De vallei van de Velpe structureert het landschap.

## Belangrijke habitats en landschapstructuren

De meeste bossen zijn gelegen in het noordelijk deel van de gemeente zoals het Begijnenbos/Kapellebos, Butselbos en Velperbos. Deze bestaan hoofdzakelijk uit zure eikenbossen die meestal ingeplant zijn met Tamme kastanje of Amerikaanse eik. Ten zuiden van het Velperbos komt het Malendries voor met enkele waardevolle zeggenvegetaties en dotterbloemhooilanden.

Ten zuiden van deze kleinere boscomplexen vinden we de vallei van de Velpe en de vallei van de Kleine Vondelbeek. Hier vinden we het reservaat de Snoekengracht en de Vondelbeek te Verrijck. In dit gebied vinden we mooie dottergraslanden terug met massaal veel Brede orchis. Naast dottergraslanden komen er ook moeras- en rietruigten en elzenbroekbossen voor. In de Velpevallei liggen ook verschillende parken. Ter hoogte van Roosbeek en Verrijck situeren zich kasteeldomeinen in de vallei. De natte biotopen, de vijvers, de hooilanden en de bosjes genieten er bescherming vanuit het standpunt van het domeinbeheer. Het gebied Molensteen op de grens van Opvelp en Neervelp, omvat een bronbosje op het talud van de Velpevallei en een verlaten akker op het derde terras langs de Velpe. In het bos tref je de typische voorjaarsbloeiers aan met massaal Bosanemoon, Salomonzegel, Dagkoekoeksbloem maar ook Eénbes. Het akkertje sluit aan bij de natte tot vochtige graslanden in de Velpevallei tussen Molensteen en Opvelp en via een prachtige holle weg (Bosrank) met het open plateau tussen Opvelp en Willebringen (Grauwe gors). Ter hoogte van Galgeberg ligt het akkerreservaat Grote Kouter.

In het zuiden van de gemeente ligt de vallei van de Mene en Jordaan met het Willebringenbos. Dit is een gaaf valleisysteem met de Fontein- en Jordaanbeek, de Bosbeek en Willebringenbos (Willebringen/ Boutersem). Het complex vormt praktisch een aaneengesloten reservaat van het gehucht Honsem over Willebringen en van Meldert-kerk tot Hoksem-kerk. Het bestaat uit dottergraslanden waarin o.m. Karwijselie, Pluimzegge, Holpijp, Kleine valeriaan en Moeraszoutgras voorkomt. Op vele plaatsen komt Zeegroene rus algemeen voor terwijl Knolsteenbreek beperkt is tot enkele groeiplaatsen. Verder moerassige ruigten met Riet, Moerasspirea en Moesdistel en kleine broekbossen en het Willebringenbos (Eiken-Haagbeukenbos met Grote keverorchis).

Holle wegen zijn typerend voor het open landschap van Haspengouw in de omgeving van Willebringen en Neervelp. Houtige landschapselementen komen als afbakening van akkers voor onder de vorm van bomenrijen. Belangrijke concentraties komen voor in Neervelp, Willebringen en Honsem. Vermeldenswaard in deze context zijn ook de met bomen omzoomde vochtige weilanden in de Velpevallei. Op de plateaus komen verspreid bosjes en houtkanten voor. De ontginningsput van de zandgroeve Bijvoorde wordt in het noorden begrensd door een houtwal. De taluds van de spoorlijn en de E40 kunnen ook tot deze structuur worden beschouwd. De akkers ten westen van Verrijck worden eveneens omzoomd door waardevolle bermen.

Zandlemig Hageland is gekenmerkt door een bodemgebruik met overwegend akkerbouw en veeteelt. Droog Haspengouw is gekenmerkt door akkerland op de plateaus en graslanden in de beekvalleien.